

Täysistunto

Torstai 7.5.2026 klo 16.00—21.46

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 69/2026 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveystieteiden valtiokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 45 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakoh-
tien jälkeen. — Sosiaaliturvaministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.29 **Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jokaisella lapsella on Suomessa oikeus varhaiskasvatukseen ja jokaisella aikuisella oikeus ja velvollisuus osallistua aktiivisena kansalaisena yhteiskuntaan ja työelämään. Hallitusohjelmassa päätimme uudistaa kotihoidon tukea Norjan mallin mukaisesti. Tavoitteenamme on kannustaa erityisesti maahanmuuttajataustaisia naisia työelämään ja parempaan taloudelliseen asemaan.

Ehdotamme lakia muutettavaksi niin, että oikeus kotihoidon tukeen alkaa kolmen vuoden asumisajan jälkeen. Kolmen vuoden asumisaikavaatimus koskee lasta pääasiallisesti hoitavaa vanhempaa, ja kyse on tasa-arvoudistuksesta. Muutoksen tavoitteena on hiljattain maahan tulleiden perheiden nykyistä nopeampi kotoutuminen, kielen oppiminen ja osallisuuden vahvistaminen. Uudistuksella halutaan lisätä myös lasten osallistumista varhaiskasvatukseen.

Kotihoidon tuki on tasoltaan matala tuki. Maahanmuuttajaperheissä sitä käytetään paljon. Valitettavasti pitkäaikainen kotihoidon tuen käyttö heikentää erityisesti naisten taloudellista tilannetta ja työmarkkina-asemaa. Se kasvattaa myös lapsiperheköyhyyden riskiä. Jokaisen perheen pitää saada itse valita, miten lastenhoito järjestetään, mutta yhteiskunnan tasolla meidän on kuitenkin pidettävä huolta siitä, että erilaiset etuudet eivät muodosta haitallisia kannustinloukkuja tai syrjäytä ihmisiä yhteiskunnasta.

Vuonna 2022 syntyneitä lapsia koskevan rekisteritiedon perusteella vieraskielisistä kotihoidon tuen saajista noin 40 prosenttia sai kotihoidon tukea yli vuoden ajan, kun kotimaisia kieliä äidinkielenään puhuvista tämä osuus oli 23 prosenttia. Pitkään kotona lapsia hoitaneiden maahanmuuttajavanhempien kielitaito jää tutkitusti usein heikoksi. Kotihoidon tuen asumisaikavaatimuksella voidaan lisätä maahanmuuttajaitien osallistumista työllis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2026 vp

tymistä ja kotoutumista edistäviin palveluihin, sillä kotoutumistoimenpiteiden painopiste on voimakkaasti ensimmäisissä maahanmuuttoa seuraavissa vuosissa.

Lasten osallistuessa varhaiskasvatukseen heidän kielitaitonsa paranee ja kaverisuhteita syntyy. Se vahvistaa kouluvalmiuksia, eli lapset pääsevät aloittamaan tasa-arvoisemmalta pohjalta koulutaipaleen. Tietenkin tämä uudistus hyödyttää sitten myös perheitä laajemminkin.

Vuonna 2027 uudistuksen vaikutus julkiseen talouteen olisi miljoona euroa, ja vaikutukset olisivat täysimääräiset vuodesta 2030 lähtien, jolloin menojen arvioidaan kasvavan 9,9 miljoonalla eurolla. Asumisaikavaatimus koskisi vanhempaa tai huoltajaa, joka pääasiassa hoitaa lasta, ja kotihoidon tuki maksettaisiin kyseiselle vanhemmalle tai huoltajalle. Malli tarkoittaa samalla sitä, että tukea ei maksettaisi, jos lasta hoitaisi pääasiallisesti perheen ulkopuolinen hoitaja. Perheet saavat kuitenkin jatkossakin järjestää lastensa hoidon joustavasti. Esimerkiksi isovanhempi voi jatkossakin hoitaa lasta osan ajasta ilman, että sillä on vaikutusta kotihoidon tuen saamiseen. Tämä kotihoidon tuen uudistus on tärkeä askel kohti tasa-arvoisempaa vanhemmuutta, vahvempaa työllisyyttä ja maahanmuuttajanaisten parempaa kotoutumista.

Uudistuksen on määrä tulla voimaan 1.1.2027. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Aittakumpu, olkaa hyvä.

17.32 **Pekka Aittakumpu ps:** Arvoisa puhemies! Me perussuomalaiset olemme hyvin tyytyväisiä siihen, että nyt vihdoinkin saimme tämän ajamamme uudistuksen lasten kotihoidon tuen muuttamisesta. Jatkossa siis, kuten ministeri tuossa äsken kertoi, kotihoidon tuen saamiseksi vaaditaan vähintään kolmen vuoden asumisaika Suomessa tai EU-alueella. Tämä on järkevä Norjan malli, joka lopettaa sen, että maahamme muutetaan ja saman tien aletaan nostaa suomalaisten veronmaksajien kustantamaa kotihoidon tukea.

Me perussuomalaiset haluamme tukea äitien ja isien valinnanvapautta, niitä äitejä ja isiä, jotka haluavat hoitaa lapsensa kotona. Äideillä ja isillä tulee olla valinnanvapaus lastensa hoitomuodon suhteen. Toisille sopii kotihoito, toisille päivähoito, toisille ehkä perhepäivähoito. Tämän takia kotihoidon tukea kaikkiaan tulee vahvistaa, mutta järjestelmän hyväksikäyttöä emme hyväksy. Siksi ulkomailta tulleiden oikeutta kotihoidon tukeen tulee muuttaa. Tällainen muutos voi aidosti edistää kotoutumista, kuten ministeri äsken kertoi, ja myöskin säästää suomalaisten verorahoja. Kun ulkomailta muuttaneet sopeutuvat paremmin yhteiskuntaamme ja oppivat suomen kielen, se hyödyttää sekä maahantulijaa että koko yhteiskuntaa.

Meidän, arvoisa puhemies, on oltava suomalaisten perheiden puolella. Kotihoidon tuki jatkossakin kuuluu suomalaisille perheille.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

17.34 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Joku saattaisi katsoa tätä hallituksen esitystä perhepoliittisena tai sosiaaliturvaa koskevana uudistuksena, mutta tämä esitys on perustellusti nähtävä myös osana kokonaisturvallisuutta. Kokonaisturvallisuus ei ole vain sotilaallista turvallisuutta, se on yhteiskunnan kestävyyttä, luottamusta ja kykyä pitää kaikki mukana myös poikkeusoloissa. Tässä mielessä kotoutumisen onnistuminen on yksi Suomen sisäisen turvallisuuden kulmakivistä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2026 vp

Arvoisa puhemies! Esityksen keskeinen viesti on se, että kotoutuminen alkaa varhain. Kun pienten lasten vanhemmat ohjautuvat kielitaitoa ja työllistymistä edistäviin palveluihin ja kun lapset pääsevät varhaiskasvatukseen oppimaan kieltä ja yhteiskunnan pelisääntöjä, rakennamme pitkäjänteisesti yhteiskunnallista eheyttä. Tutkimus ja tilastot, joihin esitys perustuu, osoittavat, että pitkät kotihoidon tukijaksot kasaantuvat erityisesti maahanmuuttajataustaisille äideille ja heikentävät työmarkkinoille kiinnittymistä. Tämä ei ole yksilön vika vaan rakenteellinen ongelma, johon tällä esityksellä nyt puututaan. Kyse on rakenteellisesta riskistä, joka pitkällä aikavälillä lisää eriytymistä ja syrjäytymistä.

Arvoisa puhemies! Kokonaisturvallisuuden näkökulmasta keskeistä on myös lasten asema. Varhaiskasvatus ei ole pelkkää hoivaa, vaan se on myös ennaltaehkäisevää turvallisuuspolitiikkaa. Se vahvistaa lasten kielellisiä, sosiaalisia ja emotionaalisia taitoja ja ehkäisee myöhempiä oppimisvaikeuksia ja ulkopuolisuutta. Erityisesti heikommista sosioekonomisista lähtökohdista tuleville lapsille varhaiskasvatuksen merkitys on ratkaiseva. Siksi on aivan oikein, että tämä esitys lisää maahanmuuttajataustaisten lasten osallistumista varhaiskasvatukseen. Juuri näin rakennamme tasa-arvoisia lähtökohtia ja ehkäisemme rinnakkaisyhteiskuntien syntymistä.

On myös tärkeää todeta, että esitys ei ole rankaiseva eikä takautuva. Se koskee vain lain voimaantulon jälkeen Suomeen muuttavia henkilöitä, eikä se perustu kansalaisuuteen vaan asumisaikaan. Tämä on maltillista, oikeusjärjestyksen kestävä ja perustuslain mukaista sääntelyä.

Arvoisa puhemies! Samalla esitys tunnistaa kunnille syntyvät taloudelliset riskit. Siksi kunnille kompensoidaan varhaiskasvatuksen lisäkustannukset valtionosuusjärjestelmässä ja kokonaisuutta tarkastellaan yhdessä kotoutumistukea ja työvoimapalveluita koskevien uudistusten kanssa. Kokonaisturvallisuus ei synny yhdestä laista vaan yhteensovitetuista päätöksistä, eikä yksittäinen päätös saa aiheuttaa järjestelmäämme tarpeetonta painetta sen ollessa jo vaikeassa tilanteessa.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys vahvistaa turvallisuutta hiljaisella mutta ratkaisevalla tavalla. Se lisää osallisuutta, vahvistaa luottamusta ja ehkäisee syrjäytymistä ennen kuin ongelmat kasautuvat. Siksi kyseessä ei ole vain perhepoliittinen uudistus. Tämä on myös panostus Suomen kokonaisturvallisuuteen, yhteiskuntarauhaan ja tulevaisuuden kantokykyyneen. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Strandman, olkaa hyvä.

17.39 Jaana Strandman ps: Arvoisa puhemies, kunnioitettu ministeri! Hallituksen esitys lasten kotihoidon tuen muuttamisesta on merkittävä uudistus suomalaisessa maahanmuutto- ja kotouttamistyössä. Esityksen tavoitteena on vahvistaa Suomeen muuttaneiden vanhempien, erityisesti naisten, integroitumista suomalaiseen yhteiskuntaan sekä tukea lasten mahdollisuuksia oppia suomen tai ruotsin kieltä jo varhaisessa vaiheessa. Esityksessä kotihoidon tuen saaminen sidottaisiin lähtökohtaisesti vähintään kolmen vuoden asumisaikaan Suomessa. Lisäksi tuki maksettaisiin lapsen pääasialliselle hoitajalle.

Suomalaisen sosiaaliturvan tulee kannustaa osallistumiseen, työntekoon ja kotoutumiseen. Kun ihminen pääsee kiinni työelämään, arjen verkostoihin ja yhteiskunnan toimintaan, vahvistuvat samalla sekä oma tulevaisuus että koko yhteiskunnan vakaus. Kun maahanmuuttaja tulee Suomeen, naisen asema on maamme lakien ja asetusten mukaisesti tasa-arvoinen, jolloin maahanmuuttajanaisten on tärkeää oppia kieli ja työllistyä. Pitkät poissa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2026 vp

olot työelämästä voivat hidastaa kielen oppimista ja vaikeuttaa kiinnittymistä suomalaiseen yhteiskuntaan. Erityisesti maahan muuttaneiden naisten kohdalla on tärkeää, että mahdollisuudet koulutukseen, työelämään ja itsenäiseen toimeentuloon toteutuvat mahdollisimman varhain. Taloudellinen itsenäisyys lisää yhdenvertaisuutta ja vahvistaa myös perheiden hyvinvointia.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys tukee myös lasten etua. Varhaiskasvatukseen osallistuminen vahvistaa lasten kieltenoppimista, sosiaalisia taitoja ja yhteiskuntaan kiinnittymistä. Varhaiskasvatus antaa lapsille valmiuksia koulupolulle ja myöhempään elämään Suomessa. Erityisesti vieraskielisille lapsille varhainen osallistuminen varhaiskasvatukseen voi olla erittäin tärkeää myöhemmän oppimisen ja integroitumisen kannalta.

Esitys on rajattu koskemaan lain voimaantulon jälkeen Suomeen muuttavia henkilöitä. Se ei vaikuta nykyisiin kotihoidon tuen saajiin eikä jo maksussa oleviin tukiin.

Lisäksi kunnille aiheutuvat lisäkustannukset korvataan valtionosuuksien kautta.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaisille on tärkeää, että suomalainen sosiaaliturva rakentuu maahantulijan omalle vastuulle, työn arvostukselle ja yhteiskuntaan osallistumiselle. Veronmaksajien rahoja tulee käyttää tavalla, joka tukee onnistunutta kotoutumista, vahvistaa yhteiskunnan eheyttä ja kannustaa aktiiviseen osallistumiseen. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Partanen, olkaa hyvä.

17.42 Karoliina Partanen kok: Arvoisa puhemies! Hallitus tuo nyt eduskuntaan tärkeän uudistuksen. Sillä vahvistetaan kotoutumista, työllisyyttä ja lasten yhdenvertaisia mahdollisuuksia Suomessa. Uudistuksen lähtökohtana onkin, että Suomeen kotoudutaan parhaiten työtä tekemällä. Kotihoidon tuen niin sanotulla Norjan mallilla kannustetaan siihen, että Suomeen muuttaneet pienten lasten vanhemmat osallistuvat nykyistä nopeammin työelämään, kielioopintoihin ja kotoutumispalveluihin. Samalla yhä useampi lapsi pääsee varhaiskasvatukseen oppimaan kieltä ja rakentamaan valmiuksia omaa koulupolkuansa varten.

Erityisen tärkeää on, että uudistus tukee maahanmuuttajanaisten asemaa työmarkkinoilla ja vahvistaa heidän mahdollisuuksiaan integroitua suomalaiseen yhteiskuntaan. Tämä on tärkeä tasa-arvoteko — kiitos siitä ministeri Grahn-Laasoselle. Tilastokeskuksen mukaan nuorilla maahanmuuttajanaisilla työllisyysaste oli vuonna 2023 noin 43 prosenttia ja saman ryhmän miehillä se oli 52 prosenttia. Moni maahanmuuttaja jääkin pitkäksi aikaa työvoiman ulkopuolelle juuri perhevapaiden ja lasten hoitamisen vuoksi. Kotona pitkään oleminen ei edistä integroitumista eikä myöskään suomen tai ruotsin kielen oppimista. Samalla se vaikuttaa myös lasten kielen oppimiseen — se vaikeutuu, koska kotona ei välttämättä puhuta suomea eikä ruotsia. Kotoutuminen tapahtuu parhaiten työn, koulutuksen ja arjen yhteisöjen avulla. Siksi onkin perusteltua, että järjestelmämme kannustaa aktiiviseen osallistumiseen eikä pitkäaikaiseen kotiin jäämiseen heti maahanmuuton jälkeen.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys on tasapainoinen, se on myös vastuullinen, ja se tukee sekä lasten etua että onnistunutta kotoutumista. Samalla meidän on kuitenkin hyvä tunnustaa ja myös tunnustaa, että moni maahanmuuttaja kokee syrjintää työhönotossa. Useat yritykset käyttävätkin jo nyt anonyymiä rekrytointia. Olisi suotavaa, että tätä mallia edistetäisiin työmarkkinoilla laajemminkin, sillä se estäisi riskejä joutua syrjinnän kohteeksi. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2026 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Sillanpää, olkaa hyvä.

17.45 **Pia Sillanpää ps:** Arvoisa puhemies! Kotihoidon tuki on tarkoitettu rahalliseksi tueksi perheille, joissa vanhempi jää kotiin hoitamaan alle kolmevuotiasta lasta. Kotihoidon tuella tuetaan sitä, että hyvin pieni lapsi saa vielä kasvaa rauhassa kotona eikä lasta tarvitse laittaa päiväkotiin liian varhain. Kotihoidon tuessa on kuitenkin omat haasteensa, sillä se asettaa perheet hyvin erilaisiin asemiin riippuen lähtötilanteesta. Siinä, missä kotihoidon tuki on suomalaiselle perheelle hyvä keino hoitaa lasta pidempään kotona ennen paluuta takaisin työelämään, maahanmuuttajaperheelle se voi olla tekijä, joka sitoo perheen vanhemman, erityisesti maahanmuuttajaäidin, vahvemmin kotiin.

Arvoisa puhemies! Meidän täytyy pystyä puhumaan ääneen siitä, miten kotihoidon tuki vaikuttaa maahanmuuttajaäitien kotoutumiseen. Mitä useammin maahanmuuttajaperheissä äiti jää hoitamaan pieniä lapsia kotiin kotihoidon tuella, jopa hyvin pitkiksikin ajoiksi, sitä enemmän se vaikuttaa kotoutumiseen. Se hidastaa merkittävästi suomen kielen oppimista, vaikeuttaa työelämään pääsyä ja voi johtaa jopa pysyvään syrjäytymiseen työmarkkinoilta. On selvää, että jos olet vieraassa maassa maahanmuuttajana, et osaa kieltä ja olet vuodesta toiseen kotona lasten kanssa, todennäköisyydet oppia suomea heikentyvät merkittävästi. Se vaikuttaa myös työllistymiseen, ja tutkimusnäyttö tukee tätä. Kotihoidon tuella on negatiivinen vaikutus naisten työllisyyteen, ja vaikutus on usein entistä suurempi maahanmuuttajataustaisten äitien kohdalla. Esimerkiksi Suomessa tehdyt tutkimukset osoittavat, että kotihoidon tuen taso vaikuttaa suoraan työllisyyteen, ja samaa viestiä kertovat kansainväliset vertailut.

Arvoisa puhemies! Tämän esityksen tavoitteena on edesauttaa ja nopeuttaa kotoutumista. Jatkossa kotihoidon tuen saaminen edellyttäisi pääsääntöisesti kolmen vuoden asumista Suomessa, ja samalla tuki kohdennettaisiin vain lapsen pääasialliselle hoitajalle. Kyseessä on niin kutsuttu kotihoidon tuen Norjan malli. Tämä esitys vahvistaa erityisesti maahanmuuttajanaisten taloudellista itsenäisyyttä ja mahdollisuuksia rakentaa omaa elämänsä Suomessa.

Esitykseen liittyy vahvasti myös se, kenelle meidän on tarkoitus kustantaa etuuksia suomalaisten veronmaksajien rahoista. Siksi asumisaikamuutos on hyvä ja odotettu muutos. Kotihoidon tuen, kuten muidenkin sosiaalietuuksien, tulisi olla ensisijaisesti suomalaisille ja vasta toissijaisesti muiden maiden kansalaisille.

Lisäksi meidän täytyy pitää huoli siitä, ettemme lainsäädännöllä mahdollista tai edesauta tilanteita, joissa estämme tai vaikeutamme kotoutumista sitomalla maahanmuuttajaäidit koteihinsa kotihoidon tuen myötä.

Arvoisa puhemies! On myös tärkeää huomioida tämän esityksen vaikutukset lapsiin. Todella pienelle lapselle paras paikka on usein kotihoidossa, mutta kun lapsi siirtyy varhaiskasvatukseen, se tukee myös maahanmuuttajataustaisten lasten kielenoppimista ja kotoutumista Suomeen. On arvioitu, että tämä uudistus voi lisätä merkittävästi vieraskielisten alle kolmevuotiaiden lasten osallistumista varhaiskasvatukseen, erityisesti suurissa kaupungeissa. Sen vaikutuksia voimme nähdä tulevaisuudessa konkreettisesti. Vaikka lapsi olisi vieraskielinen ja perhe maahanmuuttajataustainen, lapsi voi oppia täysin suomen kielen, kouluttautua ja työllistyä myöhemmin, ja sitähän me tavoittelemme kotoutumispoliittisella. Vaikutuksia emme siis tule näkemään hetkessä vaan vuosien päästä.

Arvoisa puhemies! Verovaroilla tuotettujen palveluiden ja etuuksien on tarkoitus tuottaa lisäarvoa ja hyvinvointia suomalaisille. Kun valtion kassasta maksetaan esimerkiksi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2026 vp

etuuksia, meidän täytyy vaatia niiden olevan perusteltuja ja esimerkiksi maahanmuuttajien tuissa palveluiden pitää tukea aidosti kotoutumista ja osallistumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Meillä ei ole varaa tukea rahallisesti sellaista toimintaa, jossa lopputuloksena ovat syrjäytyneet maahanmuuttajaperheet ilman kielitaitoa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki, olkaa hyvä.

17.49 **Anne Rintamäki ps:** Arvoisa puhemies, arvon ministeri! Hallituksen esitys koskee lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annettua lakia eli toisin sanoen järjestelmää, joka on monelle lapsiperheelle arjessa ratkaisevan tärkeä. Kyse ei ole vain etuuksista tai hallinnollisista pykälistä vaan perheiden todellisista valinnanmahdollisuuksista, työn ja perheen yhteensovittamisesta sekä lasten hyvinvoinnista. Hallitus tuo tämän esityksen eduskuntaan selkeällä tavoitteella: turvata perheiden monimuotoiset hoitoratkaisut, vahvistaa julkisen talouden kestävyyttä ja varmistaa, että tukijärjestelmä vastaa paremmin nyky-yhteiskunnan tarpeita. Perheet ovat erilaisia, elämäntilanteet vaihtelevat, ja myös tukijärjestelmän on oltava joustava mutta samalla oikeudenmukainen ja kestävä.

Arvoisa puhemies! Esityksellä on myös tärkeä kotoutumista edistävä ulottuvuus. Kansainväliset kokemukset osoittavat, että varhainen osallistuminen varhaiskasvatukseen tukee lasten kielenkehitystä ja ehkäisee eriytymistä. Norjassa on jo pitkään hyödynnetty mallia, jossa lapsia ohjataan varhaiskasvatukseen ja vanhempia aktiiviseen kotoutumiseen, kuten kielikoulutukseen ja työelämävalmiuksien vahvistamiseen. Tulokset ovat olleet rohkaisevia. Erityisesti maahanmuuttajataustaisten äitien työmarkkina-asema ja lasten koulupolku ovat parantuneet.

Hallituksen esitys kulkee samaan suuntaan. Tavoitteena ei ole rajoittaa perheiden vapautta vaan kannustaa osallistaviin ratkaisuihin, jotka tukevat sekä lapsen kehitystä että vanhempien kiinnittymistä suomalaiseen yhteiskuntaan. On kaikkien etu, että kotoutuminen alkaa varhain ja että perheet eivät jää pitkäksi aikaa tukijärjestelmien varaan.

Samalla hallitus tunnistaa julkisen talouden realiteetit. Tukijärjestelmän on oltava vaikuttava ja kestävä. Tämä esitys on osa vastuullista talouspolitiikkaa. Se selkeyttää kokonaisuutta, kohdentaa tukea paremmin ja tukee työllisyyttä ilman, että lasten etu vaarantuu.

Arvoisa puhemies! Istuva hallitus rakentaa perhe- ja kotouttamispolitiikkaa käytännönläheisesti ja tutkittuun tietoon nojaten. Tavoitteena on Suomi, jossa lapsiperheet voivat luottaa tulevaisuuteen ja jossa jokaisella lapsella on aidosti yhdenvertaiset mahdollisuudet hyvään alkun. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Honkasalo, olkaa hyvä.

17.52 **Veronika Honkasalo vas:** Arvoisa puhemies! Ajattelin, että tässä on allekirjoittaneella ja edustaja Partasella ja ministeri Grahn-Laasosella samat tavoitteet sen suhteen, että on hyvä, että saadaan yhä enemmän lapsia varhaiskasvatukseen piiriin ja pitäisi olla erityisen huolestunut niistä lapsista, jotka eivät ole varhaiskasvatuksessa. Mutta tämä esitys on monella tapaa ongelmallinen.

Ensinnäkin tässä on jälleen kyse esityksestä, jolla itse asiassa asetetaan ihmiset eriarvoiseen asemaan syntyperän perusteella. Sen sijaan meidän pitäisi koko ajan kehittää meidän perhevapaajärjestelmää ja kotihoidon tukea kokonaisvaltaisesti. Itse ajattelen niin, että järkevää olisi esimerkiksi, jos perhevapaita vielä pidennettäisiin — silloin automaattisesti ko-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2026 vp

tihoidon tuen käyttö vähenisi — mutta jos kotihoidon tukea ikään kuin mekaanisesti leikataan, niin se on suora toimeentulon leikkaus, usein niiltä perheiltä, jotka ovat kaikkein haavoittuvimmassa asemassa. Tästä itse asiassa on myös tutkimusta olemassa.

Niin kuin sanoin, varhaiskasvatukseen osallistumisen lisääminen on tosi tärkeä tavoite, mutta itse asiassa tämä keino, mitä tässä nyt esitetään, ei ole toimiva eikä tarkoituksenmukainen — varsinkaan samanaikaisesti, kun hallitus tekee todella isoja leikkauksia kotoutumispalveluihin, maahanmuuttajien työllistymiseen, kielen oppimiseen ja sitten tietenkin kuntien valtionosuusleikkausten kautta myös varhaiskasvatukseen — niin että itse asiassa tällä heikennetään niitä mahdollisuuksia nimenomaan maahanmuuttajaäideille esimerkiksi työllistyä.

Tässä ovat perussuomalaiset käyttäneet nyt argumenttina sitä, että ei verovarjoilla tule kustantaa tätä kotihoidon tukea, mutta itse asiassa tämä esitys lisää julkisia menoja lähes kymmenen miljoonaa euroa vuodessa, ja tuntuu nyt, ettei ole ihan ymmärretty tätä logiikkaa, mikä tähän sisältyy. Eli perussuomalaiset ovat siis valmiita maksamaan kymmenen miljoonaa siitä, että Suomeen saadaan syrjivää lainsäädäntöä.

Sitten lyhyesti näistä lausunnoista, mitä tästä on tehty, ja toivon, että tätä sitten eduskuntakäsittelyssä vielä arvioidaan.

Tutkimustiedon valossa kotihoidon tuen saamiseksi asetettu asumisaikavaatimus ei Norjassa itse asiassa tuottanut merkittäviä työllisyys- tai käyttäytymisvaikutuksia, ainakaan lyhyellä aikavälillä. Ehkä ministeri voi vastata, miten ajateltiin, että näitä vaikutuksia nyt sitten pitkällä aikavälillä tullaan seuraamaan, ja minkälaisia tukitoimenpiteitä tähän tullaan asettamaan sillä tavalla, että helpotetaan näiden perheiden tilannetta ja varsinkin äitien työllistymistä.

No, sitten tässä arvioidaan, että voi olla myös kielteisiä vaikutuksia sukupuolten tasa-arvon kannalta. Niitä voi syntyä tilanteissa, joissa toinen vanhempi, useimmiten perheenäiti, jäisi hoitamaan lasta kotiin siitä huolimatta, ettei olisi oikeutettu kotihoidon tukeen. Tällöin henkilö hoitaisi lasta kotona ilman hänelle maksettavaa taloudellista tukea. Tämä asettaisi sitten nämä perheet erittäin haavoittuvaiseen asemaan. Voisi ajatella, että tämä kyllä vaikuttaa tosi kielteisesti erityisesti naisten taloudellisen autonomian toteutumiseen.

Ja tosiaan tämä asumisaikavaatimus asettaa perheet epäyhdenvertaiseen asemaan.

Mutta ehkä lyhyesti vielä: Ajattelisin niin, että me tarvitaan meidän perhevapaaajrjestelmään kokonaisuudistus, todellakin. Ja ajattelisin, että sitä kotihoidon tuen käyttöä, jos näitä perhevapaita pidennetään, saadaan automaattisesti sillä tavalla vähennettyä, mutta meidän pitää satsata myös siihen, että autetaan ja tuetaan maahanmuuttajaitejä erityisesti työllistymään ja oppimaan suomen kieltä. Se on aika vaikeaa tässä tilanteessa, jossa hallitus samanaikaisesti tekee mittavia leikkauksia kotoutumispalveluihin ja niihin palveluihin, joilla nimenomaan näitä äitejä voitaisiin tukea.

Sitten ehkä vielä semmoinen nosto tästä paradoksista, mitä täällä keskustelussa on ollut: On kiinnostavaa, että perussuomalaisten edustaja Aittakumpu, joka täällä ei enää ole, nosti esille, että perheiden pitää voida valita, mikä hoitomuoto on paras omalle lapselle, ja näinhän se tietenkin on, mutta sitten jännästi ajatellaan, että maahanmuuttajavanhemmille tämä sama valinta ei yhtäläisesti ja yhdenvertaisesti kuuluisi. Siinä on kyllä minusta aika kiinnostava paradoksi. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2026 vp

17.57 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa puhemies! Meillä oli työelämä- ja tasa-arvovaliokunnassa omana asiana tämä maahanmuuttajaäitien työllistyminen ja se, miten he sitoutuvat ja kotoutuvat Suomeen. Erityisen suurena ongelmana nähtiin siinä selvityksessä, niissä kuulemisissa, se, että he jäävät kotiin ja heillä ei ole turvaverkostoja ja sosiaalisia verkostoja. Tavallaan se kotoutuminen on pitkän matkan päässä tällaisilla ihmisillä. Kaikki ne toimet, joilla yritetään auttaa sitä, että maahanmuuttajaäidit pääsisivät kotoutumaan Suomeen paremmin, ovat hyviä. Tämä lasten hoitamiseen liittyvä asia on tärkeä. Kyllä se varhaiskasvatukseen osallistuminen on ehkä parasta kotouttamista lasten osalta, mitä voi olla. Siellä se kielitaito ja muut sosiaaliset kontaktit ja suhteet tulevat aika nopeasti lapsilla. Siinä mielessä lasten osalta se puoli olisi kaikkein tärkein asia saada hyvin hoidettua.

Sitten kokonaan toinen asia on se, miten kotoutetaan se äiti, jolla on vajaa kielitaito, tai se kotona oleva puoliso, jolla on vajaa kielitaito, miten saadaan sieltä kotoa tähän koulutukseen ja kielitaidon opiskeluun. Meillä on täällä lakiesityksiä, jotka liittyvät tähän maahanmuuttoon. Itse näkisin, että tämä kielitaidon hankkiminen tavalla tai toisella on tässä erittäin keskeisessä roolissa, niin kuin tässäkin esityksessä nostetaan sitä esiin.

Mutta tämä työmarkkina-aseman mataluus on tässä se kysymys, jota me joudutaan varmasti tässä yhteydessä miettimään. Se on matalampi, 10—15 prosenttia, kuin miespuolisilla maahanmuuttajilla, ja maahanmuuttajien työllistyminen on kiinni siitä, kuinka kielitaito löytyy, ja sitten pystytään niitä asioita tekemään. Totta kai se ammattitaito ja muu on siellä taustalla mukana. Mutta tähän kotoutumiseen kielen oppiminen on tärkeitä, ja minä itse näkisin, että varhaiskasvatukseen näitten lasten saaminen olisi aivan ykkösasia, jos me ajatellaan sitä, että he hyvin kotoutuvat Suomeen. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lohikoski, olkaa hyvä.

18.00 **Pia Lohikoski vas:** Arvoisa puhemies! Muutoksella toteutettaisiin hallitusohjelman mukainen niin sanottu kotihoidon tuen Norjan malli. Tämän esityksen mukaan kotihoidon tuen maksamiseksi edellytettäisiin lähtökohtaisesti, että tuen saaja on asunut Suomessa vähintään kolmen vuoden ajan. Kotihoidon tuki maksettaisiin vain lasta pääasiallisesti hoitavalle vanhemmalle tai muulle huoltajalle. Tätä asumisaikavaatimusta sovellettaisiin vain, jos kotihoidon tukea hakeva henkilö on muuttanut Suomeen tämän ehdotetun lain tultua voimaan.

Tässä näyttää olevan jälleen kyseessä esitys, jolla asetetaan ihmiset eriarvoiseen asemaan syntyperän perusteella. Perhevapaajärjestelmää ja kotihoidon tukea tulisi uudistaa kokonaisvaltaisesti eikä syrjimällä Suomeen muuttaneita. Varhaiskasvatukseen osallistumisen lisääminen on erittäin tärkeä tavoite, jota kannatan, mutta nyt esitettävä keino ei vaikuta toimivalta eikä yhdenmukaiselta. Me tarvitsemme panostuksia kotoutumispalveluihin, maahanmuuttajien työllistymiseen, kielen oppimiseen, varhaiskasvatuksen laatuun ja saavutettavuuteen, mutta valitettavasti nyt näyttää siltä, että hallituksen leikkauspolitiikka heikentää näitä kaikkia.

Useat lausunnonantajat tähän lakiesitykseen pitivät ongelmallisena sitä, että tämä asumisaikavaatimus rajoittaa yhdenvertaisuutta. Monet lausunnonantajat pitivät epävarmana, että tällä esityksellä olevia tavoitteita saavutettaisiin rajaamalla oikeutta kotihoidon tukeen. On hyvä tavoite, että maahanmuuttajaäidit pääsisivät työelämään, mutta ensin pitäisi olla työpaikkoja, pitäisi olla tuettua kielenopetusta, pitäisi olla kotoutumiskoulutusta — näitä palveluita, joita juuri leikataan. Ei se, että viedään palvelut pois ja leikataan kotihoi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2026 vp

don tuki, valitettavasti näytä siltä, että tällä saavutettaisiin tätä naisten lisääntyvää työllisyyttä.

Osa lausunnonantajista katsoi, että tämä ehdotettu muutos päinvastoin voi vaikeuttaa kohderyhmän tavoittamista palveluihin ja lisää myöskin riskiä sille, että kaikkein heikoimassa asemassa olevat maahanmuuttajaäidit saattavat jäädä kotiin hoitamaan lasta ilman etuutta eli ilman tätä korvausta. Muutosten vaikutuksena voikin siis tosiasiasa olla lapsiperheköyhyyden lisääntyminen ja kotoutumisen heikentyminen. Sen takia tätä esitystä on vaikea olla kannattamassa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Niemi.

18.03 **Veijo Niemi ps:** Arvoisa rouva puhemies! Arvoisa ministeri, tähän kotihoidon tuen asiaan liittyen: Omassa kotikunnassani Lempäälässä kuntalisää pilotoitiin 1.8.23—31.5.24 ja 1.8.24—31.5.25. Kuntalisän suuruus oli nuorimmasta alle kolmevuotiaasta lapsesta 400 euroa kuukaudessa ja perheen muista alle viisivuotiaista lapsista 100 euroa kuukaudessa. Tämä saavutti valtavan suosion. Nimittäin kun hakemukset sai jättää, suunniteltiin, että tähän tulisi noin 200 perhettä, mutta siihen tuli saman tien noin 280 perhettä. Nyt jatkuvasti on esillä kyselyä, pystytäänkö tätä jatkamaan tässä tiukassa taloudellisessa tilanteessa. On vielä tällä hetkellä vähän epävarmaa, onko se meillä Lempäälässä mahdollista. Mutta tämä saavutti aivan valtavan suosion, että lapsia pystyttiin kotona hoitamaan isän tai äidin tai muun perheenjäsenen toimesta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Keskustelu on päättynyt. Asia lähetetään... — Ahaa, ministeri haluaa puhua. Oliko puheenvuoropyyntöä ollut? [Sanni Grahn-Laasonen: Anteeksi!] — No ei haittaa mitään. Olkaa hyvä.

18.04 **Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen:** Arvoisa puhemies! Joo, kiitos, jos on mahdollisuus vielä ensinnäkin eduskunnalle lausua kiitoksen sanat tästä lähetekeskustelusta ja todeta se, että esitys on ennen muuta tasa-arvouudistus ja tasa-arvoteko. Sen tavoitteena on edistää maahanmuuttajaäitien työllistymistä, työmarkkina-asemaa, onnistunutta kotoutumista osaksi suomalaista työelämää, mutta ennen kaikkea myös lasten oikeuksia ja osallistumista varhaiskasvatukseen. Meillä on tutkittua tietoa siitä, että lapset erityisesti heikommista lähtökohdista hyötyvät varhaiskasvatuksesta. Varhaiskasvatus on erinomaista kotoutumispolitiikkaa, elikkä siellä pystytään auttamaan lapsia kielen oppimisessa ja tasaamaan lähtökohtia, jotta sitten koulupolku alkaisi mahdollisimman onnistuneesti. Haluan korostaa sitä, että tämä on asia, mihin hallitus on halunnut myös panostaa lisää resursseja tässä vaikeassa taloudellisessa tilanteessa. Tämän lakiesityksen vaikutukset ovat lähes kymmenen miljoonaa euroa valtion menoja kasvattaen. Ja mihin tämä raha kuuluu? Varhaiskasvatukseen eli lasten oikeuteen ja mahdollisuuteen osallistua varhaiskasvatukseen, saada laadukasta varhaiskasvatusta Suomessa.

Sen sijaan haluan kyllä todeta opposition kansanedustajille sen, että asumisaikavaatimukset sosiaaliturvaetuksissa eivät ole mikään uusi asia, ja se on itse asiassa hyvin pohjoismainen linja. Tämänkin uudistuksen taustalla on Norjan malli eli Norjan esimerkki, missä on säädetty tätä pidempi asumisaikavaatimus vastaavaan lastenhoidon tukeen. Toisaalta esimerkiksi Ruotsi tällä hetkellä pidentää asumisaikavaatimuksia ja asettaa niitä yhä laajemmin erilaisiin sosiaaliturvaetuksiin. Siitä varmasti on perusteet myös Suomessa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2026 vp

käydä keskustelua, kun meillä on kasvava maahanmuuttajaväestö, mikä on sinänsä positiivinen asia ja tuo Suomeen myöskin esimerkiksi kaivattua työvoimaa. Kannatamme työperäistä maahanmuuttoa ja avointa yhteiskuntaa, mutta sen vastapainona meillä pitää olla siihen perustellut ja ihmisten mielissä oikeutetut säännöt, joista yksi elementti voi olla se, että sosiaaliturvaetuudet tulevat asteittain. Näin on jo nyt, ja tätä linjaa on mielestäni syytä myöskin pohtia tulevaisuudessa ilman minkäänlaista latausta, ihan rationaaliselta pohjalta, kuten muissakin Pohjoismaissa.

Lisäksi haluan sanoa sen, että kotihoidon tuesta tiedämme sen, että se voi olla köyhyysloukku myös muille kuin maahanmuuttajataustaisille perheille — siinä edustajat ovat oikeassa. Lasten oikeus varhaiskasvatukseen ei valitettavasti Suomessa täysimääräisesti toteudu, koska meillä on suomalaisessa yhteiskunnassa rakennettu myöskin kannusteita, jotka viettävät eri suuntaan eli eivät tue lasten oikeutta varhaiskasvatukseen. Tätä kotihoidon tuen ja ylipäättään perhe-etuuksien ja lastenhoidon tukien kokonaisuutta selvittää parhailaan tutkija-virkamiesryhmä, joka tuottaa raporttinsa tässä vielä ennen kesää, ja pääsemme sitä kautta varmasti käymään tutkittuun tietoon pohjautuvaa keskustelua tästä asiasta.

Lopetan toteamalla vielä sen, että kun maahanmuuttajaäidit tämän esityksen myötä kasvavissa määrin ovat työvoiman ja työllistymistä ja kotoutumista edistävien palvelujen piirissä, niin se on ehdottomasti positiivinen asia, koska silloin on mahdollisuus palveluihin, on mahdollisuus tukeen, on mahdollisuus työllistymiseen. Sitä kautta, näin uskomme, tällä on myös myönteisiä työllistymis- ja toimeentulovaikutuksia ja myös lapsiperheköyhyyttä vähentävä vaikutus.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.